Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריען
אונד דער פרענומעראציאנס-טערמין בעגיננט מיט דעם עמפפאנגע דעם ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ' 29
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטעט

פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.

פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר' ע' וו'
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר' ע' וו'
פיערטעליעהר' 2 גולד. 75 קר' ע' וו'

Nr. 34, פיערצעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מאנטאג כט אדר ה'תרמ"ב. — Pest, den 20 März 1882.

ווידער איין נייעס מיליטער-געזעטץ.

ווידער איינע נייע „גזרה"! ווידער איין נייעס מיליטער-געזעטץ איזט אין דער פארגעסטריגען זיטצונג דעס אונגארישען רייכסטאגעס צור פערהאנדלונג געלאנגט. דאס אלטע מיליטער-געזעטץ פאם יאהרע 1868 זאלל נאך דעם וואנשע אונזערעס געמיינזאמען קריעגס-מיניסטערס בעדייטענד פערענדערט אונד פערבעססערט ווערדען. — פערבעססערט? זאללטע מאן דא ניכט מיינען, מאן ווערדע דען האהען מיליטער-שטאנד פאן 800000 מאנן ווענינגסטענס אויף 600000 מאנן הערארבמינדערן? אדער מאן ווערדע דיא ביזהעריגע דריי-יעהריגע אקטיווע דיענסט-צייט דער סאלדאטען אויף איינע צוויי-יעהריגע הערארבזעטצען? — א, ניין! דיא פערבעססערונג גילט ניכט דעם פאלקע, דעם בירגער, זאנדערן דער מיליטער-מאכט, וועלכע היעדורך ערהאהט אונד פערבעססערט ווערדען זאלל. דיא 800,000 מאנן מיססען בלייבען, נאמענטליך יעטצט, דא מאן פאן איינעם וועלט-קריעגע דעס סלאווענטהומס געגען דאס דייטשטהום שפריכט. — אונד דיא דריי-יעהריגע דיענסט-צייט? — א! דיעזע זאלל זאגאר בייא דען מארינע-סאלדאטען (וועלכע נעמליך אויף דען קריעגס-שיפפען דיענען) אויף פיער יאהרע ערהאהט ווערדען, ווייל דא איינע דריי-יעהריגע אויסבילדונג אלס אונגענינגענד בעפונדען וואורדע, וועלכע נייערונג אלליין אום 350,000 גילדען מעהר קאסטען ווירד! — אונד נאך עטוואס! ביז יעטצט וואַרען דיא זאגענאננטען „ערזאטצ-רעזערוויסטען" פארלייפיג זאגאר פאם עקסערציערען בעפרייט. נעהמען וויר היער איין ביישפיעל אן: מאנכער אססענטירונגס-בעצירק מוססטע 1000 רעקרוטען שטעללען. עס וואַרען אבער דא 1200 שטעללונגס-פפליכטיגע, אונד נון וואורדען פאן דיעזען 1200 דיא 200 אויסגעלאזט. וועלכע ניכט איינריקען אונד אין דער זאגענאננטען „ערזאטצ-רעזערווע" בלייבען זאללען. דיעזע העטטען זיך נור דאנן צו שטעללען, ווענן מאן זיא אין איינעם גראססען קריעגע ברויכען זאללטע. געוואהנליך האט מאן דיעזע אבער ניכט געברויכט אונד זיא וואַרען זאגאר פאם עקסערציערען פרייא. נאך דעם נייען געזעטצע אבער ווערדען אויך דיעזע „ערזאטצ-רעזערוויסטען" אכט וואכען עקסערציערען מיססען. דאמיט מאן אים נאטהפאללע אן דיעזען „ערזאטצ-רעזערוויסטען" גלייך פערטיגע, וואהלאיינגעאיבטע סאלדאטען איינבערופען קאננע. דיעזע אונאנגענעהמע נייערונג אלליין ווירד איינע יעהרליכע מעהר-אויסגאבע פאן איינער פיערטעל מיללייאן קאסטען.

אונד ווייטער עטוואס! ביז יעטצט וואַרען דיא דרייא אלטערס-קלאססען: 20-, 21- אונד 22-יעהריגע שטעללונגס-פפליכטיג, וועהרענד דיא פיערטע אלטערסקלאססע גאנץ פרייא וואר. נאך דעם נייען געזעטצע אבער שוועבט אויך איבער דער פיערטען אלטערס-קלאססע דיא געפאהר, זיך אים נאטהפאללע שטעללען צו מיססען אונד צוואר פיר דען פאלל, אלס אויס דען דרייא אלטערסקלאססען אלליין דיא ערפארדערליכע אנצאהל דער שטעללונגס-פפליכטיגען ניכט ערדייכט ווירד. זא וואר ערסט בייא דער היידיגען אססענטירונג אין עסטערייך דער פאלל, דא פאן דען דרייא אלטערסקלאססען אום 3000 מאנן וועניגער אלס דיא בעשטיממטע אנצאהל אססענטירט וואורדע. צום ערזאטצ דער פעהלענדען 3000 מאנן זאלל אלזא אויך דיא פיערטע אלטערס-קלאססע הערראנגעצאגען ווערדען! נאך דיעזעם נייען געזעטצע ווערדען אלזא אויך דיא מענ-נער דער פיערטען אלטערסקלאססע, דיא יונגען לייטע אים אלטער פאן 23 יאהרען, פארטוועהרענד דער געפאהר אויסגעזעטצט זיין, אוים דער בירגערליכען בעשעפטיגונג הערויסגעריססען צו ווערדען, אום זיך איינער אססענטירונג צו אונטערציעהען. יעדער מאנן ווירד אלזא ביז צו זיינעם 24. יאהרע אין אונגעוויסהייט שוועבען, אב ער זיך ניכט איינעס טאגעס צור אססענטירונג שטעללען מיססע.

דאס נייע מיליטער-געזעטץ איזט אלזא ווירקליך איינע נייע „גזרה"; עס ענטהאלט נייע לאסטען, זאוואהל פיר אונזערע מיליטער-פפליכטיגע יוגענד, וויא אויך פיר אונזערע שטייער-צאהלענדען בירגער. פרייליך בערופט זיך אונזער געמיינזאמער קריעגסמיניסטער דאראויף, דאס וויר ענטוועדער גאר קיינע, אדער איינע טיכטיגע ארמעע האבען מיססען; אבער זינד וויר דען איין מיליטער-שטאאט? מיססען נור דיא אינטערעססען דעס מיליטערס אונד ניכט אויך דיא אינטערעססען דער בירגער בעריקזיכטיגט ווערדען? וואהל ווירפט אונס דאס נייע מיליטער-געזעטץ איינינע בעגינסטיגונגען צו. זא צום ביישפיעל איזט נאך דעם נייען געזעטצע דען האנוועדס נאך אבסאלווירונג איהרער אקטיווען דיענסטצייט אויך נאך פאר אויסטריטט אוים דער דריטטען אלטערסקלאססע דאס הייראטען געשטאטטעט! אונד דאנן זינד דיא רעזערווע-יאהרע אויף 5 הערארבגעזעטצט! אבער וואס זינד דען דיעזע ערלייכטערונגען געגען יענע פיעלען נייען שווערען לאסטען!

אין דער רייכסטאגס-זיטצונג פאם 18-טען דיעזעס האט דאס נייע וועהרגעזעטץ איינען זעהר העפטיגען קאמפף הערפארגערופען. נאמענטליך איינינע רעדנער פאן דער אייסערסט לינקען האבען מיט פיעלעם אייפער געגען דיא איינצעלנען פונקטע דיעזעס געזעטצעס געשפראכען. וויר וואללען היער איינינע רעדען אין מאגליכסט קורצער פאססונג פאלגען לאססען.

פיל האָיטשי זאגטע: וויר ווינשען דיעזעס געזעטץ ניכט, דא וויר איבערהויפט פאן דער געמיינזאמען ארמעע ניכטס גוטעס האפפען. וויר ווינשען פיעלמעהר איינע זעלבסטשטענדיגע אונגארישע ארמעע, דער וויר דיא פערטהיידיגונג אונזערעס פאטערלאנדעס אנפערטרויען קאננען. מאן זאגט, דאס איינע זעלבסטשטענדיגע אונגארישע ארמעע אונס נאך גראססערע קאסטען פערורזאכען ווירדע. איך האלטע דיעזע בעהויפטונג ניכט פיר אויסגעמאכט! פערנער ווינשע איך, דאס דיא אקטיווע דיענסטצייט דער סאלדאטען פאן דרייא אויף צווייא יאהרע הערארבגעמינדערט ווערדע: היעדורך קאננטען אים מיליטער-באדשעט פיעלע מיללייאנען ערשפארט ווערדען. אלליין אים איינע ערשפארונג שיינט מאן זיך גאר ניכט צו קיממערן. אים געגענטהייל; עס ווערדען יא דורך הערבייציעהונג דער פיערטען אלטערסקלאססע דיא אויסגאבען נאך ערהאהט. איך מוס דאהער דיעזעס געזעטץ אבלעהנען!

קלעמענס ערנייסט שפראך אים נאמען דער געמעסיגטען לינקען (שעניי'ע פארטייא) אונד זאגטע: איך בעקעמפפע וואהל ניכט דיא געמיינזאמע ארמעע, דא דיעזע יא צום עסטערייך-אונגארישען אויסגלייכע געהארט. דיעזען אויסגלייך וואללען וויר ניכט ערשיטטערן. דאך ערלויבע איך מיר פאלגענדען אנטראג איינצוברינגען: „נאכדעם אין דעם נייען וועהרגעזעטצע טראטץ דער טרויריגען פינאנצלאגע דעס לאנדעס דיא אקטיווע דיענסטצייט דער סאלדאטען ניכט הערארבגעמינדערט, זאנדערן בייא דען מארינע-סאלדאטען זאגאר אום איין יאהר ערהאהט ווערדען זאלל; נאכדעם פערנער דורך הערבייציעהונג דער פיערטען אלטערסקלאססע דעם לאנדע נייע לאסטען ערוואכסען; נאכדעם ענדליך אין דיעזעם וועהר-געזעטצע פיר דיא הערנאבילדונג אונגארישער אפפיציערע אין דער געמיינזאמען ארמעע קיינע פארזארגע געטראפפען ווירד — זא מאגע דער רייכסטאג דיעזעס וועהר-געזעטץ אבלעהנען, דאפיר אבער דער רעגיערונג דיא ווייזונג ערטהיילען, איין אנדערעס וועהר-געזעטץ איינצוברינגען, קראפט דעססען 1) ערשפארונגען מאגליך ווירדען, 2) פיר דיא הערנאבילדונג אונגארישער אפפיציערע אין דער געמיינזאמען ארמעע זארגע געטראגען ווערדע!"

גאבריעל אוגראָן, בעקאננטליך איינער דער ווילדעסטען אונטער דען אייסערסט לינקען, זאגטע: „דיא געמיינזאמע ארמעע איזט גאר קיינע ארמעע דער מאנארכיע, זאנדערן אויסשליעסליך דיא ארמעע דעס עסטערייכישען קאיזערטהומס. אהנע זעלבסטשטענדיגע אונגארישע ארמעע איזט דיא אונאבהענגיגקייט אונזערעס פאטערלאנדעס ניכט געזיכערט. מאן בעהויפטעט, דאס איינע זעלבסטשטענדיגע ארמעע אונס פיעל האהער צו שטעהען קאממען ווערדע, אלס אונזער געגענווערטיגער בייטראג צור ערהאלטונג דער געמיינזאמען ארמעע. גוט! יעטצט צאהלען וויר יעהרליך 30 מיללייאנען אונד האבען היעפיר עבען ניכטס. צאהלען וויר ליעבער 50 מיללייאנען, דאמיט וויר איינע אייגענע ארמעע בעזיטצען! אללע נאציאנען אייראפא'ס קעמפפען געגענווערטיג פיר איהרע אינטערעססען, נור וויר אונגארן זארגען ניכט פיר אונזערע פערטהיידיגונגס-מיטטעל! יעדעס טהיער בעזיטצט איינע וואפפע, אום זיך געגען אנגריפפע צו וועהרען, נור דיא אונגארישע נאציאן האט קיינע אייגענע וואפפען! פרייליך איזט דאס פאלק שאן דאראן געוואהנט, פאן דיעזעם פארלאמענטע ניכטס מעהר צו ערווארטען!"

בייא דיעזער בעליידיגונג דעס גאנצען פארלאמענטס ענטשטאנד איין פירכטערליכער לערם. דיא אייסערסטע לינקען קלאטשטען דעם רעדנער בייפאלל צו, דיא רעגיערונגס-פארטייא ריעף שטירמיש: „צור ארדנונג! צור ארדנונג! ער האט דאס פארלאמענט בעליידיגט!" — דער פרעזידענט לייטעטע מיט דער גלאקע אונד ערטהיילטע דעם רעדנער וועגען זיינעס הארטען אויסדרוקעס איינען פערווייז, וואראויף דיא זיטצונג געשלאססען וואורדע. עס אונטערליעגט איינעם קיינעם צווייפעל, דאסס דאס נייע וועהר-געזעטץ, אבגלייך עס ווירקליך נייע עמפפינדליכע לאסטען דעם פאלקע אויפערלעגט, מיט גראסער מאיאריטעט צור אננאהמע געלאנגען ווירד!

קריעג געגען דיא רעוואלוציאנערע.

אין דען לעטצטען טאגען האט וואהל אין דער קריוואשציע, וויא אויך אין דער זידליכען אונד מיטטלערען הערצעגאווינא קיין געפעכט שטאטגעפונדען; דאגעגען אבער ענטוויקעלטע זיך אים זידאסטען דער הערצעגאווינא, אין דער געגענד צווישען פאטשא אונד פלעווע, איין קאמפף צווישען אונזערען סאלדאטען אונד דען רעוואלוציאנערען, דער ניכט זיעגרייך פיר אונזערע סאלדאטען ענדעטע. — שאן אם 10-טען פאריגען מאנאטעס האט, וויא וויר דיעס בערייטס אין נוממער 19 מעלדעטען, אין יענער געגענד איין געפעכט שטאטגעפונדען,

מאל פֿראגטע : „אָב ער זיך ווירקליך פֿיר דען זאָהן גאָטטעס האלטע ?“ — דא אנטוואָרטעטע ער צווייטינג : „ד ו א זאגסט עס !“ — דאס קאָננטע ענטוועדער הייסען : „דוא זאגסט עס זעלבער אונד עס איזט אלזאָ וואהר !“— אָדער : „דוא זאגסט עס אונד ניכט א י ך ; עס איזט ניכט וואהר !“— דאנן אבער זאגטע דער נוצרי : „מאן ווערדע באלד דען מענשענזאָהן צור רעכטען דעס גאָטטעס-טהראָנעס זיטצען זעהען, אויף דען וואָלקען דעס הימטעלס איינהערפֿאהרענד !“— אוים דיעזער אייסערונג קאָננטען דיא „סנהדרין“ ענטנעהמען, דאס ער זיך זעלבער אלס גאָטטעסזאָהן בעטראכטעטע. דער האָהעפּריעסטער צעררים היערויף זיינע קליידער וועגען דער פֿערנאָממענען גאָטטעס-לעסטערונג, אונד דאס סנהדרין פֿעראורטהיילטע איהן אלס „מחרף ומגדף“. — דאמאלס שטאנד אבער שאָן דאס יידישע רייך אונטער דער הערשאפֿט דער ראָמער, דער אייגענטליכע הערשער וואר היער דער ראָמישע שטאטטהאלטער פּאָנציאוס פּילאטוס — אונד דיא בעשטעטיגונג דעס טאָדעס-אורטהיילעס אָדער פּיעלמעהר דיא ערלויבניס צור הינריכטונג דעס „נוצרי“ מוסטע דאס סנהדרין ערסט ביי א פּאָנציאוס פּילאטוס איינהאָלען, דער גערארע פֿאָר פסח אין ירושלים אנוועזענד וואר. — דאס אָבענ-ערוועהנטע בילד שטעללט נון פֿאָר, וויא דער „נוצרי“ פֿאָר פּילאטוס פֿערהאָרט ווירד. אָבען אויף איינעם טהראָנע זיטצט פּילאטוס, רעכטס אונד לינקס זיטצען דיא סנהדרין, אונד פֿאָר איהם שטעהט אין לאנגעם ווייסען קיטטעל מיט געבונדענען הענדען דער „נוצרי“. אין פּילאטוס ערקעננט מאן דען שטרענגען אונד ראָהען ראָמישען בעפֿעהלס-האבער. דיא איהם לינקס-זיטצענדען מיטגליעדער דער סנהדרין ריכטען איהרע בליקע פֿאָללער נייגיערדע אויף דען נוצרי, וויא וועגן זיא שאָן שוער זיין טאָדעס-אורטהייל ערוואַרטעטען. דיא רעכטס טהיילס זיטצענדען אונד טהיילס שטעהענדען סנהדרין אונד פרושים שפּעקולירען, ערוועגען, קלערען אונד מאכען מיט דען הענדען אונד פֿינגערן, וויא וועגן מאן גמרא לערנט. דער האָהע-פּריעסטער שטעהט עבענפֿאללס רעכטס מיט איסגעברייטעטען הענדען אלס אנקלעגער. הינטער דעם „נוצרי“ שטעהען מעהרערע נייגיערינע יודען, אין דערען געזיכטערן דער האס געגען דען „נוצרי“ אויסגעדריקט איזט. גאנץ אונטען שטעהט איינער מיט איסגעברייטעטען עמפּאָרגעהאָבענען הענדען אונד מיט שרייענדעם אויפֿגעריססענעם מונדע— אונד שרייט „קרייציגט איהן !“ דער „נוצרי“ זעלבער שטעללט איינע לאנגע אונד מאגערע געשטאלט פֿאָר, וועהרענד אין לינקס פֿאָן איהם זיטצענדער פרוש', דער איהן פֿאָללער האס אנזיעהט, איינען גאנץ פֿעטטען דיקען יודען דאַרשטעללט. דיא בילדער דער יודען זינד זעהר באראקטערפֿאלל אויסגעפרעגט. אויך פּילאטוס, וועלבער פֿריהער זעלבער דיא יודען צור אנבעטונג דעס בילדעס פֿאָם ראָמישען קאיזער צווינגען וואָללטע, ווירפֿט איינען פֿינסטערן בליק אויף דען אנגעקלאגטען „נוצרי“, דער זיך אלס משיח אנבעטען לאססען וויללל. פּילאטוס פֿראגטע דען „נוצרי“ נאך דער פּאָליטישען זייטע זיינעס אייפֿטרעטענס : אָב ער זיך ווירקליך פֿיר דען „משיח“ אונד דען קאָניג דער יודען איסגעבע, דענן אין דיעזעם פֿאללע מיסטע ער אויך נאך ראָמישעם רעכטע, דא ראָם איבער דיא בעזעטצונג דעס יידישען טהראָנעס צו פֿערפֿיגען האטטע, אלס רעוואָלוציאָנער פֿעראורטהיילט ווערדען. היער גאב נון דער „נוצרי“ וויעדער יענע צווידייטיגע אנטוואָרט : „ד ו א זאגסט עס !“ — פּילאטוס ליעס נון דען נוצרי צו טאָדע פֿעראורטהיילען. דאס בילד איזט נון ווירקליך גראָסארטיג אונד בעוואונדערונגסווירדיג, נור בעניגג דער מאלער דען פֿעהלער, דאס ער איינען זאָלבען גליהענדען האס אין דען געזיכטערן דער יודען געגען דען „נוצרי“ צום איסדריקע בראכטע. עס איזט ניכט ראטהזאם, דיעס צור צייט דער יודענ-פֿערפֿאָלגונגען דער וועלט נייערדינגס אין עראיננערונג צו ברינגען. — וואהרליך, אונזערע „סנהדרין“ האבען זיך נור פֿאָם רעכטע אונד ניכט אירגענד פֿאָן פֿערזאָנליבעם האססע לייטען לאססען! דיא אללען פֿיגנונגען דעם „נוצרי“, דאס אייפֿזעטצען דער דאָרנען-קראָנע, וואַרען ניכט פֿאָן דען יודען, זאָנדערן פֿאָן דען ראָמישען קריעגס-קנעכטען איסגעגאנגען, וועלבע דען „נוצרי“ דענן דאָך פֿיר איינען יודען געהאלטען אונד אין איהם דיא גאנצע יידישע נאציאָן צו פֿערשפּאָטטען זוכטען. ביי דען יידישען ריכטערן הערשטע זאָ וועניג לידענשאפֿטליבער האס געגען זיינע פערזאָן פֿאָר, דאס מאן איהם, וויא יעדעם צום טאָדע פֿעראורטהיילטען, דען בעכער מיט וויין אונד ווייהרויך צו טרינקען גאב, אום איהן צו בעטייבען אונד זיינע טאָדעס-שמערצען צו מילדערן. דא דער „נוצרי“ נאך פֿאָר דעם טאָדע געגייסעלט (מיט רוטהען געשלאגען) וואורדע, זאָ פֿאָלגט גערארע דאריס, דאס פּילאטוס איהן נאך ראָמישעם שטראפֿ-געזעטצע בעהאנדעלט האט ; דענן נאך יידישעם געזעטצע וואורדע דיא גייסעל-שטראפֿע (מלקות) קיינעסוועגעס איינעם צום טאָדע פֿעראורטהיילטען אייפֿגעלעגט. דיא ראָמער וואַרען עס אלזאָ, וועלבע דען „נוצרי“ שאדענפֿראָה מיט רוטהען אָדער שטריקען געשלאגען האבען. דיעזע ראָמער וואַרען עס אויך, וועלבע אויף בעפֿעהל דעס פּילאטוס איהן אנס קרייץ נאגעלטען אונד דען שימפּפֿליבען טאָד נאך ראָמישען געזעטצען אן איהם אנוועגדעטען. ניכט דאס „סנהדרין“ אלזאָ, זאָנדערן פּילאטוס זעלבער האט דען „נוצרי“ אלס שטאאטס-פֿערברעבער אונד אייפֿוויגלער הינריכטען לאססען. אויך דיא אייפֿשריפֿט אן דעם קרייצע : „ישו הנוצרי מלך יהודים“ האבען דיא ראָמער אלס שפּאָטט אנגעבראבט. — דיעזעס בילד וויללל נון דער אונגארישע שטאאט אים 30000 גולדען אנקויפֿען. בלאָס פֿיר דאס זעהען דיעזעס בילדעס זינד היער בערייטס געגען 31000 גולדען געלאָזט וואָרדען. דאס איזט נון דאס גאנצע, וואס וויר איבער דאס בילד זאגען וואָללען !

נ י י ע ס ט ע ס.

דיא הייטיגען מאָרגענבלעטטער פֿעראָפֿפֿענטליבען פֿאָלגענדע אמטליבע דעפּעשע : אין דער קריוואָשציע איזט זייט דעם 11-טען דיעזעס מאָנאטס קיין געפֿעכט פֿאָרגעפֿאללען. אונזערע סאָלדאטען בעפֿעסטיגען יעטצט דיא פֿאָן איהנען בעזעטצטען אָרטשאפֿטען. — אים זידען דער הערצעגאָווינא האט מאן קיינע גראָסערען רעוואָלוציאָנסבאנדען געטראָפֿפֿען. אבער זאָוואָהל אים זידען, אלס אויך אים מיטטלערען טהיילע דער הערצעגאָווינא האבען פֿאסט אללע וואפֿפֿענ-פֿעהיגען מעננליבען איינוואָהנער איהרע הייזער פֿערלאססען אונד שטרייפֿען אלס רייבער אים געבירגע הערום. עס איזט איהנען שווער בייצוקאָממען, דענן זאָבאלד זיא אונזערע סאָלדאטען ערבליקען, זאָ פֿערקריעבען זיא זיך אינס געבירגע. עבען דעסהאלב קאָננען אויך דיא שטראסען שווער הערגעשטעללט ווערדען, וויילל עס אן שטראסענ-ארבייטערן פֿעהלט, נאבדעם זיך דיא מעננליבען איינוואָהנער אוים איהרען אָרטשאפֿטען ענטפֿערנען.

פֿערלאָזונג.

ד ע ר ס ע ר ב ע נ-ל אָ ז ע.

ביי דער אם 15. מערץ פֿאָרגענאָממענען ציעהונג דיעזער לאָזע וואורדען פֿאָלגענדע סעריען געצאָגען : 1116 2646 אונד 4882. דער הויפּטטרעפֿפֿער מיט 100000 פֿראנקס, פֿיעל אויף ס' 1116 נ' 50 ; דער 2-טע טרעפֿפֿער מיט 10000 פֿראנקס אויף ס' 1116 נ' 12— אונד דער 3-טע טרעפֿפֿער מיט 4000 פֿראנקס אויף ס' 4882 נומ' 16 ; פֿערנער געוואננען יע 1000 פֿראנקס ס' 1116 נ' 22 אונד 46 ; יע 500 פֿראנקס ס' 1116 נ' 9 15 26, אונד ס' 2646 נ' 18 38.

אויף אללען איבריגען פֿערלאָזטען סעריען פֿאללט דער גערינגסטע געווינן פֿאָן יע 100 פֿראנקס.

ג ע ש ע פ ט ס ב ע ר י כ ט.

פּ ע ס ט ע ר ש ל א כ ט פ י ע ה-מ א ר ק ט. ביי דער אם 16-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואָבענמארקטע וואורדען 1070 שטיק גראָס- אונד 1583 קליינ-פֿיעה צו מארקטע געבראבט. היעפֿאָן וואורדען פערקויפֿט : 24 שטיק ש ט י ע ר ע , פער שטיק פֿאָן 67 — 148 גולדען — 566 אָבסען דאס פאאר פֿאָן 196—348 גולד. 315 קיהע, דאס פאאר פֿאָן 150—280 גולד. 110 מעלק-קיהע דאס שטיק פֿאָן 75 — 160 גול. 55 שטיק ביפֿפֿעל, דאס פאאר צו 148—200 גול., 569 שטיק קעלבער, דאס שטיק פֿאָן 8 —27' גולד. 990 שטיק שאפֿע דאס פאאר 4 — 6, גולד פרייזע פער 100 קילאָ : אָבסענ-פֿלייש 50 — 54. גולד. קוה-פֿלייש 46 — 51' גולד. , קאלב-פֿלייש 55 — 70 גול' ביפֿעל-פֿלייש 46—48. גולד.

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 15. מערץ 1882.

ב ר י נ ן 90 8 64 30 24

פֿעראנטוואָרטליבער רעדאקטער : מאיר בר"י רייז.

פֿ רוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פֿ ר י כ ט ע ווייצען	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראַמם
נאָרדאונגאריש'	74	—.—
"	75	11.75—11.80
"	76	11.85—11.95
"	77	12.— 12.10
"	78	12.15—12.25
"	79	12.30—12.35
"	80	—.—.—
פעסטער באָדען נייער	—	—.——.—
"	75	12.10—12.15
"	76	12.20—12.30
"	77	12.35—12.45
"	78	12.50—12.55
"	79	12.60—12.65
"	80	—.——.—
טהייס	—	—.——.—
"	75	12.40—12.45
"	76	12.50—12.55
"	77	12.60—12.70
"	78	12.75—12.80
"	79	12.85—12.90
"	80	—.——.—
וויעסעלבורגער	75	12.20—12.30
"	76	12.35—12.45
"	77	12.50—12.60
"	78	12.65—12.70
"	79	12.75—12.80
"	80	—.——.—

פֿ ר י כ ט ע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראַמם
קאָרן	72	8.50— 8.80
גערסטע מאלץ	62	—.——.—
גערסטע פוטער	62	7.70— 7.50
האפֿער	40	7.65 — 8.10
קוקורוץ באנאטער	75	7.35 — 7.40
אנדערער	73	7.35— 7.30
הירזע	—	—.——.—

טערמינ-געשעפֿט		פער 100 קילאָגראַמם
ווייצען	פער פֿריה-יאהר	11.87
	"	—.—
	"	—.—
קוקורוץ	פֿריה-יאהר "	7,18
נערסטע	"	—.—
האפֿער	"	7.95
"	"	—.—
ריפּס	"	—.—

ב א ל ל ע ן-מ ע ה ל

		פֿל.	קר.
נומער 0	דער באללען צו 100 קילאָגראַמם מיט זאַק	22	—
" 1		21	40
" 2		20	30
" 3		20	20
" 4		19	50
" 5		18	90
" 6		18	—
" 7		17	—
" 8		16	—
" 8½		14	—
שפּיריטוס : אלטע מטהאדע פריטהעקע		33	75
" נייע " קארטאָפֿעל		31	25

קורז-טאבעללע פֿאָם 16. מערץ.

ג ע ל ד-ק ו ר ז

	פֿל.	קר.
זילבער־אשיא	100	—
דוקאטען	5	64
8 גולדען גאלד־שטיק (20 פֿראנקס)	9	54
נאפּאלעאָנדאָר	9	54
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	85
20 מארקשטיק	11	74
פּאפּיער־רובעל	1	20

ל אָ ז ע.

	פֿל.	קר.
1854-ער 4 פּראָצענטיגע שטאאטס־לאָזע	119	—
1860-ער " גאנצע	128	75
דעטאָ " האלבע	133	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	169	—
דעטאָ " 50 "	168	—
קאָמא רענטענשיינע	41	—
פּירענ־לאָזע	23	—
קרעדיט-לאָזע	176	—
קלאריי־לאָזע צו 40 גולדען	39	50
דאָנוי־דאמפּפֿשיפֿפֿאהרט־לאָזע	109	—
אינסברוקער לאָזע	24	—
רענלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	17	50
ראאבער לאָזע " 20 "	19	—
אפֿנער לאָזע " 40 "	41	—
פּאלפֿי לאָזע " 40 "	37	—
רודולפֿס־לאָזע " 10 "	20	—
סאלם־לאָזע " 40 "	—	—
זאלצבורגער לאָזע " 20 "	23	—
סט.־גענאָיס לאָזע " 40 "	44	—

א ז ע.

	פֿל.	קר.
מאגנאטען לאָזע צו 20 גולדען	26	—
פּעסטער לאָזע " 100 "	127	—
דעטאָ " 50 "	64	—
וואלדשטיין-לאָזע " 20 "	29	20
ווינדישגרעטץ-לאָזע 20	38	—
אונגארישע פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	115	75
טהייס-רעגל-לאָזע	109	25
וויענער-לאָזע	125	50

ווערטה-פּאפּיערע

	פֿל.	קר.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	118	30
דעטאָ צו 4 פּראָצענט	86	80
אונגארישע פּאפּיער-רענטע	86	30
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	96	75
טעמעשוואַרער באנאטער	95	—
זיעבענבירגישע	96	50
גאליציש	102	—
בוקאָווינא	100	50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	131	50
ווייַנצעהענט-אבלאָזונג-אבליגאציאָנען	96	25
פּפֿאנדבריפֿע דער אונגארישען באָדענ-קרעדיט צו 5 אייניהאלב פּראָצענט	101	—
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באנק צו 5½ פּראָצענט	102	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענ-קרעדיט-אנשטאלט צו 5 אייניהאלב פּראָצענט	98	50
דער אָסטבאהן	94	—
דער נאָרדאָסטבאהן	158	—

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur : M. REIS.

Budapest, 1882. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard

פֿע ווידער בעזעטצט ווערדען. דיא וואהל פֿיעל אויף דען גראפֿען וואַלקענשטיין, דער ביזהער סעקציאָנס-שעף אים מיניסטעריאום דעם איננערן וואר. דא גראף וואַלקענשטיין אייך ביזהער אים מיניסטעריאום דעם אייסערן מיט דען בעציעהונגען רוסלאנדס צו אונזערער מאָנארכיע בעשעפֿטיגט וואר, זאָ איזט ער מיט דען פֿערהעלטניססען אין רוסלאנד גרינדליך פֿערטרויט, וועסהאלב ער זיך דענן אייך פֿיר דען פּאָסטען איינעס עסטערדייך-אונגארישען געזאנדטען אם פּעטערסבורגער האָפֿע זעהר פֿאָרציגליך איינגעט. גראף וואַלקענשטיין נאהם זיינע רייזע נאך פּעטערסבורג איבער בערלין, וואָ ער מיט דעם פֿירסטען ביסמארק איינע לענגערע אונטעררעדונג היעלט. איינע פּעטערסבורגער צייטונג מאכט אבער דיעסבעציגליך פֿאָלגענדע בעטראכטונג: „עס הייסט אללגעמיין, דאס עסטערדייך-אונגארן נונמעהר דיא פֿאָן איהם בעזעטצטען פּראָווינצען באָסניען אונד דיא הערצעגאָווינא זיך גענצליך אנאייגנען וויל. גראף וואַלקענשטיין גינג דאהער נאך בערלין, אום פֿיר דיעזען פּלאן דיא צושטיממונג ביסמארקס צו געוויננען. דיעס מאכט אבער אין היעזיגען רעגיערונגס-קרייזען קיינען גינסטיגען איינדריק. דייטשלאנד האט יא ווענינג אינטערעססע אן דער גאנצען אָריענטאלישען פֿראגע. וואַלקענשטיין העטטע אלזאָ דיא בעוויללינונג צור איינפֿערלייבונג באָסניענס אונד דער הערצעגאָווינא אין עסטערדייך-אונגארן פֿאָרערסט ביא דער רוסישען רעגיערונג אנזוכען זאָללען. דאס צייגט דאָך, דאס מאן אין עסטערדייך-אונגארן נאָך אימטער געגען דיא פּאָליטיק רוסלאנדס מיסטרויען העגט. מאן בערופֿט זיך דאָרט אויף דיא פֿיינדליכען אייסערונגען שקאָבעלעף'ס. טהאטזאכע איזט אבער, דאס שקאָבעלעף זייטענס דעם קאיזערס איינען זאָלך' דערבען פֿערוויז ערהיעלט, דאס ער צו זיינער ענטשולדיגונג זאגטע: „מאיעסטעט! איך האבע ניכט געוואוסט, וואס איך געשפּראָכען!" עסטערדייך-אונגארן האט נאָך אלל' דעם קיינען גרונד, געגען דיא פּאָליטיק אונד דיא פֿריינדשאַפֿטס-פֿערזיכערונגען רוסלאנדס אירגענד וועלכעס מיסטרויען צו העגען!"— (נון, אָב דיא פּאָליטיק רוסלאנדס נונמעהר איינע עהרליכע זייא — דאס מאכטען איך וויר נאָך אימטער זעהר בעצווייפֿעלן. איינעם נור גלייבען וויר, דאס נעמליך שקאָבעלעף ווירקליך ניכט געוואוסט, וואס ער געשפּראָכען, דער שנאַפּס דירפֿטע דען בערימטען גענעראל פֿיר איינגע צייט בעטייבט האבען. איך דאס געריכט האנדעלט מילדער געגען איינען פֿערברעכער, דער דאס פֿערברעכען אים צושטאנדע דער „טרונקענהייט" פֿעראיבט האט! ווענן אלזאָ שקאָבעלעף זאגט: „מאיעסטעט! איך האבע ניכט געוואוסט, וואס איך געשפּראָכען האבע," זאָ בעדייטעט דיעס זאָ פֿיעל, אלס: „מאיעסטעט! איך וואר שרעקליך בעזאָפֿפֿען. איך ביטטע דאהער אום פֿערצייהונג!")

*(איינע אונאנגענעהמע איבערראשונג.) איינע וויענער דעפעשע פֿאָם 18-טען דיעזעס מעלדעט: „דער גענעראלשטאבס-שעף, פֿרייהערר פֿאָן בעק, האט פֿיר נאָטהווענדיג בעפֿונדען, צור זיכערונג דער רוהע אים זידען אונזערער מאָנארכיע נייע גראָסארטיגע בעפֿעסטיגונגען אויפֿצופֿיהרען. דיא קאָסטען דיעזער בעפֿעסטיגונגען דירפֿטען זיך אויף 50 מילליאָנען בעלויפֿען!" — זאָ ווייט דיא מעלדונג. עס איזט אינדעס אין דיעזער דעפעשע ניכט אויסגעשפּראָכען, אָב דיעזע בעפֿעסטיגונגען נור אין דער קריוואָשציע, אָדער צום טהייל אויך אין באָסניען אונד דער הערצעגאָווינא אויפֿגעפֿיהרט ווערדען זאָללען. אונטער דעם אויסדרוקע: „אים זידען אונזערער מאָנארכיע" קאָננען וואָהל אויך דיא בעזעטצטען פּראָווינצען פֿערשטאנדען זיין, אָבגלייך זיא היינטע נאָך ניכט גאנץ אונזער אייגען זינד אונד דעמנאָך פֿאָרלייפֿיג אויך קיינע אייגענטליכען בעשטאנדטהיילע אונזערער מאָנארכיע בילדען. נון, מאן ווירד יא דיעזע געלד-פֿאָרדערונג דען דעלעגאַציאָנען פֿאָרלעגען מיססען. האנדעלט עס זיך בלאָס אום דיא קריוואָשציע, זאָ איזט עס איין וואהרעס אונגליק, צור זיכערונג איינעס זאָלך' אונזיבערן „ראטטענ-נעסטעס" דיא אונגעהייערע סוממע פֿאָן 50 מילליאָנען אָפּפֿערן צו מיססען! אללין מאן ווירד זיך ניכט העלפֿען קאָננען, דא יא דיא קריוואָשציע ווירקליך איינען טהייל אונזערער מאָנארכיע בילדעט, פֿיר דעססען איננערע רוהע אונד זיכערהייט אום יעדען פּרייז געזאָרגט ווערדען מוס! האנדעלט עס זיך יעדאָך אום בעפֿעסטיגונגען אויך פֿיר באָסניען אונד דיא הערצעגאָווינא, דאנן ווערדען דיא פֿיינדע דער בעזעטצונגס-פּאָליטיק איינע נייע פֿעראנלאססונג האבען, דיעזע אונגליקליכע פּאָליטיק צו פֿערדאממען. אבער זעלבסט דיא פֿריינדע דער בעזעטצונגס-פּאָליטיק דירפֿטען קיים זיך פֿיר דיא זאָגלייכע אויספֿיהרונג פֿאָן פֿעסטונגען אין באָסניען אונד דער הערצעגאָווינא ערקלערען. דיעזע ווערדען זאגען: פֿאָר אללעם מיססען באָסניען אונד דיא הערצעגאָווינא „אננעקטירט", דאס הייסט: צו אונזערעם „בלייבענדען אייגענטהומע" געמאכט ווערדען. היינטע האבען וויר דיעזע פּראָווינצען נור מיליטעריש בעזעטצט; עס איזט מאָגליך, דאס וויר דיעזעלבען ווידער פֿערלאססען מיססען. וואָצו זאָללטען וויר אבער 50 מילליאָנען אויף בעפֿעסטיגונגען אין זאָלכען פּראָווינצען אָפּפֿערן, דיא וויר מאָגליכערווייזע ריימען אונד דיא טהייערען פֿעסטונגען פֿרעמדען לייטען צוריקלאססען מיססען! — עס ווירד דאהער אללערדינגס איינען זעהר שווערען קאמפּף קאָסטען, בעפֿאָר דיא דעלעגאַציאָנען דיעזע האָהען סוממען בעוויללינגען ווערדען!

*(ארמער אישטויצי!) אוים יאסקערעקעדיהאזא (ביא קעמשקעמעט) ווירד בעריכטעט: „דיא היעזיגע קאטהאָלישע בעפֿאָלקערונג האט אונטער דעם פֿאָרזיטצע איהרעס גייסטליכען דען וואקערן יידישען איינוואָהנער, העררן אנטאָן וואכסמאנן, איינשטיממיג צום „קוראטאָר" איהרעס קירכען-פֿערמאָגענס געוועהלט!" — דאס צייגט געוויס פֿאָם האָכסטען פֿערטרויען אונד דער טיעפֿסטען פֿערעהרונג, וועלכע דיא קאטהאָלישע בעפֿאָלקערונג פֿיר איינען כאראקטערפֿאָללען יידישען מיטבירגער העגט! עס צייגט אבער אנדערערזייטס אויך פֿאָן איינעם האָהען גראד דער דענק-פֿרייהייט, ווענן קאטהאָליקען איינעם יודען דיא פֿערוואלטונג איהרעס קירכען-פֿערמאָגענס איבערטראָגט! ביא אונס יודען מאכט זיך היינטע אללגעמיין דאס שטרעבען קונד, דאס ווער נור אים געריכטע איינעם „כל" איזט, פֿאָן דער פֿערוואלטונג דער געמיינדע-אנגעלעגענהייטען אונבעדינגט אויסגעשלאָססען ווערדע! דער גאנצע פֿאלל דירפֿטע אבער אם מייסטען אישטויצי אונאנגענעהם בעריהרען. ער פֿאָרדערט דאס פֿאָלק צו העטצערייען געגען דיא יודען אויף. נון, דיא בעפֿאָלקערונג אים יאסקערעקעדיהאזא האט העררן אישטויצי דורך דיא וואהל איינעס יודען צום „קוראטאָר" דעס קירכען-פֿערמאָגענס איינע רעכט שניידענדע אנטוואָרט ערטהיילט!

*(ווידער איין טהעאטערבראנד.) דיא היינטיגען מאָרגענבלעטטער פֿעראָפֿפֿענטליכען איינע דעפעשע אוים פּעטערסבורג, נאך וועלכער אין דער נאכט פֿאָם 18. אויף דען 19. מערץ אים דאָרטיגען טהעאטער געראדע וועהרענד דער פֿאָרשטעללונג איין פֿייער אויסגעבראָכען, וואָדורך דאס גאנצע טהעאטער ניעדערגעבראננט ווורדע. עס ענטשטאנד נאטירליך איין פֿירכטערליכער שרעקען; פֿיעלע אים טהעאטער אנוועזענדען פֿרויען פֿיעלען אין אָהנמאכט. צום גליקע אבער וואר דאס פֿייער אָבען אויסגעבראָכען אונד ביז עס זיך הינונטער-זענקטע, קאָננטען דיא מענשען געררעטטעט ווערדען.

*(זעלבסט-מאָרד איינעס יודען.) דיעזען זאמסטאג נאכמיטטאג האט היער דער זעלבסט-מאָרד איינעס זעהר רייכען יודען פֿיעל אויפֿזעהען ערערגט. הערר יאקאָב שרייבער, אין דער שיפֿפֿמאננס-גאססע וואָהנהאַפֿט, ליטט שאָן זייט יאהרען אן מעלאנכאָליע (מרה שחורה). ער בילדעטע זיך פֿערשיעדענע קראנקהייטען איין, דיא ער אללע אלס „אונהיילבאר" בעצייכנעטע. „אונהיילבאר" וואַרען דיעזע קראנקהייטען אללערדינגס,

---

נאָך מעהר שטוינטע דער ריטטער וואלטער פֿאָן מאָנרעאל איבער דיעזעס ערייגניס, דאס זיך זאָ שנעלל צוגעטראָגען. ער דאכטע גלייך דאראָן, ער זייא פֿאָן ריענצי בעטראָגען וואָרדען. זאגטע יא איהם ריענצי, דאס פֿאָר פֿינף וואָכען פֿאָן איינעם אויפֿשטאנדע קיינע רעדע זייא, אונד נון האטטע ריענצי נור אבגעוואַרטעט, ביז זיך דיא באראָנע מיט מאָנרעאל זאממט בעוואפֿפֿנעטער בעגלייטונג נאָך קאָרנעטאָ בעגעבען, אום נור אונגעשטאָרט דען שטאאטס-שטרייך אויספֿיהרען צו קאָננען.

גראף שטעפֿאן קאָלאָננא דריקטע נון דעם ריטטער געגעניבער דיא זיכערע איבערצייגונג אויס, ער ווערדע באלד מיט זיינען סאָלדאטען דאס ווידערשפּענסטיגע געזינדעל אין ראָם ציכטיגען.

„אָ, גראף! שפּרעכעט ניכט זאָ זיכער! (זאגטע מאָנרעאל) וויר זינד דיעסמאל אללע בעטראָגען וואָרדען. ריענצי איזט מעכטיגער אלס איהר גלייבט. איך קעננע דיא מענשען, איהר אבער קעננעט בלאָס דיא פּאטריציער."

„אונד איך פֿעראכטע דאָך דאס גאנצע טרייבען אונד האלטע עס פֿיר איינען בלאָסען לערם." זאגטע דער גראף.

אדריאן אבער ערווידערטע היערויף: „איהר פֿעראכטעט דיא רעוואָלוציאָן, איך אבער פֿירכטע זיא."

„וואס איזט נון צו טהון?" פֿראגטע דער גראף.

„מיינערזייטס גאר ניכטס! (זאגטע דער ריטטער פֿאָן מאָנרעאל) איך בין נון בעזיעגט אונד איבערליסטעט; איך פֿערלאססע יעטצט ראָם נעמליך אונד ווערדע מיך אלס אנפֿיהרער איינער גראָסען קריעגער-שאאר דעם קאָניג לודוויג פֿאָן אונגארן, דער געגען דיא קאָניגין יאָהאננא פֿאָן נעאפּעל קריעג פֿיהרט, אנביעטען."

דער ריטטער עמפּפֿאהל זיך אונד פֿערליעס זאָפֿאָרט דיא באראָנע.

גראף שטעפֿאן קאָלאָננא שטעללטע זיך נון מיט אדריאן אן דיא שפּיטצע זיינער סאָלדאטען אונד צאָג מיט איהנען געגען ראָם.

אלס דער צוג קאָלאָננא'ס פֿאָר דען טהאָרען ראָמס אנקאם, פֿאנד ער זיא פֿערשלאָססען אונד דיא מויערן מיט בעוואפֿפֿנעטען מעננערן בעזעטצט. שטעפֿאן קאָלאָננא ליעס איינען טראָמפּעטער מיט איינעם זיינער הויפּטלייטע פֿאָררייטען, אום געביעטעריש איינלאס צו בעגעהרען.

דער אנפֿיהרער דער טהאָרוואכע, וועלכע דא פֿאָן ריענצי אויפֿגעשטעללט וואר, אנטוואָרטעטע אים האָפֿליכען טאָנע: „וויר האבען בעפֿעהלע, ניעמאנדען איינצולאססען, דער בעוואפֿפֿנעט איזט! ווענן דיא העררען באראָנע איהרע בעוואפֿפֿנעטען סאָלדאטען וועגשיקען, זאָ זינד זיא וויללקאָממען אונד קאָננען וויא יעדער פֿרייע בירגער איין- אונד אויסגעהען."

„ווער האט דיעזע אונפֿערשעמטען בעפֿעהלע געגעבען? (ריעף דער הויפּטמאנן דער קאָלאָננא) ווער האט היער איבער דען קאָלאָננא נאָך צו בעפֿעהלען?"

„דער בעהערשער דעס ראָמישען פֿאָלקעס איזט יעטצט קאָלא ריענצי!" אנטוואָרטעטע דער אויפֿזעהער דער טהאָר-וואכע.

יעטצט שריע דער גראף אין זיינער וואוטה: „געהעט, זאגעט דעם נאררען ריענצי, דאס ווענן דיא טהאָרע ניכט זאָפֿאָרט מיר אונד דען מיינינגען געאָפֿפֿנעט ווערדען, דאס בלוט דער פּלעביער אויף איהר איינענעס הויפּט פֿאללען זאָלל! וואס נון דען בישאָף בעטריפֿפֿט, דער עס אויך מיט ריענצי האלט, זאָ רעשפּעקטירע איך איהן וואָהל אלס גייסטליכען, אבער אלס קיינע וועלטליכע מאכט! ווענן ער מיר איינע צערעמאָניע פֿאָרשרייבט, זאָ ווערדע איך איהם געהאָרכען; אבער דעם איבערמיטהיגען ריענצי זאגע, דאס שטעפֿאן קאָלאָננא איהן מאָרגען אים ראטה-הויזע אויפֿזוכען ווירד, אום איהן אויס דעם האָכסטען פֿענסטער צו ווערפֿען."

„איך בלייבע אויף מיינעם פּאָסטען אונד בין ערמעכטיגט, אייך צו אנטוואָרטען, דאס ראָם איהן אונד דיא זייניגען אלס רעבעללען אונד פֿערראַטהער בעטראכטעט, אונד דאס, זאָבאלד איהר מיינע מאכט, געוואלטזאם איינצודרינגען, אונזערע באָגען-שיטצען בעפֿעהל ערהאלטען, איהרע באָגען צו שפּאננען, אום דען קאמפּף געגען אייך אויפֿצונעהמען."

דיא מיליטערישע עהרע דער קאָלאָננא פֿאָרדערטע עס נון, דען קאמפּף געגען דאס ראָמישע פֿאָלק אויפֿצונעהמען. עס ענטוויקעלטע זיך אן דען טהאָרען ראָמ'ס איינע שלאכט, דיא מיט איינער גראָסען ניעדערלאגע דער קאָלאָננא ענדעטע. דיא סאָלדאטען דער באראָנע וואורדען נון אין ווילדע פֿלוכט געיאגט. —

זיעבענצעהנטעס קאפּיטעל.

זאָבאלד דיא באראָנע איהרע סאָלדאטען ווידער געזאממעלט אונד געאָרדנעט האטטען, ווארדע אונטער איהנען שנעלל איינע בעראטהונג אבגעהאלטען, אין וועלכער אבער זעהר פֿערשיעדענע ווידערשפּרעכענדע מיינונגען זיך געלטענד מאכטען. —

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

נאָך וועלכעם די רעוואָלוציאָנערע ענטפלאָהען
וואָרען אונד אונזערע סאָלדאטען אונגעהינדערט אין
טשאיניצא איינריקען קאָננטען. (דיא לאגע דעם אָר-
טעם טשאיניצא, רעכטס פאָן פאָטשא אונד פלע-
וויע, האבען וויר אין אונזערער צייכנונג מיט דען
בוכשטאבען „טש" בעצייכנעט). זייטדעם וואר טשאי-
ניצא פאָן אונזערען שאנדארמען בעזעטצט. טשאי-
ניצא ליעגט עבען אן דער גרענצע, וועלכע זיד-
באָסניען פאָן נאָרד-באָסניען טרעננט. דיעזע גרענ-
צע ענטלאנג ליעגען טשאיניצא אונד דאס וואכהויז
איווזאר, דאנן וויטער זידליך אן דיעזער גרענצע
ליעגען דיא אָרטשאפטען: וויקאָץ אונד סעלעביץ. בע-
קאננטליך איזט זיד-באָסניען אויך נאָך פאָן טירקי-
שען סאָלדאטען בעזעטצט אונד דיעזע בעוואכען דא
דיא גרענצע, דאמיט דיא רעוואָלוציאָנערע ניכט
היניבער פליכטען.

נון מעלדעט איינע אמטליכע דעפעשע פאָם
17-טען מערץ פאָלגענדעס: אונזערע שאנדארמען
וואורדען אים וואכטהויזע איווזאר, ביי טשאיניצא,
פאָן איינער מעהר אלס 100 מאנן שטארקען רעוואָ-
לוציאָנס-באנדע, וועלכע אויס סעלעביץ אונד וויקאָץ
הערראנריקטע, אנגעגריפפען. עס ענטוויקעלטע זיך
היער איין בעדייטענדעס געפעכט. אונזערע שאנ-
דארמען אונד דיא איהנען צור הילפע הערביגעאייל-
טען סאָלדאטען האבען זיך היער טאפפער פער-
טהיידיגט, דאָך מוסטען זיא דאס וואכטהויז איווזאר
גענצליך פערלאססען אונד זיך צוריקציעהען. (דאס
איזט נון דער ערסטע פאלל אין דיעזעם קריעגע
געגען דיא רעוואָלוציאָנערע, דאס נאָך איינעם גע-
פעכטע ניכט דיא רעוואָלוציאָנערע, זאָנדערן אונזע-
רע סאָלדאטען זיך צוריקציעהען מוסטען. פאָן אונ-
זערען סאָלדאטען וואורדען ביי דיעזעם געפעכטע
דריא מאנן געטאָדטעט, איינער שווער- אונד צוויא
לייכט פערוואונדעט. (אונטער דען געטאָדטעטען
בעפינדעט זיך אויך איין סאָלדאט, נאמענס מאָזעס
שיפפמאנן.) פאָן פאָטשא אים זינד היערויף גראָ-
סערע ארמעע-אבטהיילונגען געגען טשאיניצא ענט-
זענדעט וואָרדען, אום דיא רעוואָלוציאָנערע דא צו
אומרינגען, אבער אינצווישען האטטען זיך דיא רע-
וואָלוציאָנערע שנעלל נאָך סעלעביץ צוריקגעצאָ-
גען. (יעדענפאללס איזט עס זעהר בעדיערליך, דאס
זיך אנפאנגס אונזערע שאנדארמען פאָן דען רעוואָ-
לוציאָנערען איבערראשען ליעסען, וועלכער פעה-
לער אונס נון איינען פערלוסט פאָן 6 מאנן קאָס-
טעט!) — אלס נון דאנן אונזערע סאָלדאטען וויעדער
אין איווזאר איינריקטען, פאנדען זיא דא דאס פרי-
הער גוט בעפעסטיגטע וואכטהויז גענצליך פער-
לאססען אונד צערשטאָרט. (אין דיעזער דעפעשע
איזט אבער ניכט אנגעגעבען, ווער דיעזעס וואכט-
הויז צערשטאָרטע. האבען עס דיא שאנדארמען
צערשטאָרט, דאמיט עס דיא רעוואָלוציאָנערע ניכט
בעזעטצען קאָננען? אָדער האבען עס דיא רעוואָלו-
ציאָנערע צערשטאָרט, דאמיט דיא שאנדארמען ניכט
וויטער דא איהרען פאָסטען האבען קאָננען? לעטצ-
טערער פאלל איזט דער וואהרשיינליכע.) — דא נון
אללע דיעזע געפעכטע אן דער גרענצע זיד-באָסני-
ענס שטאטטגעפונדען, וויא זיך אויך טירקישע סאָל-
דאטען בעפינדען, זאָ קאם עס צו דעם זאָנדערבא-
רען אירטהום, דאס אונזערע סאָלדאטען זאָגאר אויף
דיא אונשולדיגען טירקישען סאָלדאטען געשאָססען
האבען! וואר עס פיעללייכט אין דער דונקעלהייט,
דאס דיא אונזעריגען דיא טירקישען סאָלדאטען פיר
רעוואָלוציאָנערע היעלטען? אָדער דא דיא רעוואָלו-
ציאָנערע, וויא דיא טירקישען סאָלדאטען געקליידעט
געהען, היעלטען אונזערע סאָלדאטען אויך דיא טיר-
קישען פיר רעוואָלוציאָנערע? גענוג זאָ פיעל, דאס
אונזערע ארמעע אוים מיספערשטענדניס מיט איי-
נער טירקישען ארמעע-אבטהיילונג איינינע שיססע
געוועכסעלט, וואָביי איין טירקישער סאָלדאט לייכט
פערוואונדעט וואורדע. אונזער קאָממאנדאנט האט
נון זאָפאָרט דען טירקישען קאָממאנדאנטען סולי-
מאן פאשא אים פערצייהונג געבעטען אונד איהם
זיין בעדויערן איבער דיעזען אירטהום אויסגעדריקט.

זאָ לויטעט דיא אמטליכע דעפעשע. נון, וויר
האָפפען, דאס דורך יענען אונליעבזאמען אירטהום
עס ניכט אויך צו איינעם קריעגע מיט דער טירקייא
קאָממען ווערדע. אבער אונזערע סאָלדאטען הא-
בען יעטצט וויעדער דיא לעהרע געוואָננען, דאס
מאן געגען דאס רעוואָלוציאָנערע געזינדעל ניכט גע-
נוג פאָרזיכטיג זיין קאָננע. עס ערשיינט מיסטענס
דאָרט, וואָ מאן עס גאר ניכט ערווארטעט. מאן
גלויבטע, דיא רעוואָלוציאָנערע ווערדען יעטצט אין
דער קריוואָשציע אָדער אים זידען דער הערצעגאָ-
ווינא איהרע אנגריפפע ערנייערן, אונד דא מאן
היער אללע מאסרעגעלן געגען דיא בעפאָרשטעהענ-
דען אנגריפפע געטראָפפען, וואורדע פלאָטצליך גאר
אן דער גרענצע זיד-באָסניענס איין איבערראשענ-
דער אנגריפף אויף אונזערע סאָלדאטען, דיא זיך
דאָרט אין געריגער אנצאהל בעפינדען, געמאכט.
אוים אללי דעם ערזיעהט מאן, דאס דער קריעג געגען
דיא רעוואָלוציאָנערע נאָך לאנגע ניכט צו ענדע
איזט אונד דאס דערזעלבע אייך ניכט זאָבאלד צו
ענדע זיין ווירד!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(רייזע אונזערעס קאָניגס-פאארעס נאך איטאליען.) אלס דער
איטאליענישע קאָניג זאממט געמאהלין פאָריגעס
יאהר אין וויען וואר, וואורדע פיעל פאָן איינעם גע-
גענבעזוכע אונזערעס קאָניגס-פאארעס אין איטאליען
געשפראָכען. דאמאלס וואורדע אבער דיעזער פלאן,
וואהרשיינליך אוים פאָליטישען ריקזיכטען, אלסבאלד
וויעדער אויפגעגעבען. נון ווירד אוים וויען געמעל-
דעט: „אונזער קאָניגס-פאאר טריטט אם 8-טען
אפריל איינע רייזע נאך איטאליען אן. אם 12-טען
אפריל ווערדען איהרע מאיעסטעטען אין טורין,
דער פריהערען רעזידענצשטאדט דעם איטאליענישען
קאָניגס, איינטרעפפען, וואָהין אייך קאָניג הומבערט
זאממט געמאהלין צום פייערליכען עמפפאנגע דער
האָהען געסטע קאָממען ווערדע. דיעזער געגענ-
בעזוך אונזערעס קאָניגספאארעס אין איטאליען איזט
אין צווייפאכער בעציעהונג פאָן האָהעם אינטערעס-
סע. ערסטענס צייגט דערזעלבע פאָן איינעם ווירק-
ליך הערצליכען פערהעלטניססע צווישען אונזערער
מאָנארכיע אונד איטאליען; צווייטענס אבער זעהען
וויר דען „פיינען טאקט" אונזערעס קאָניגס-פאארעס,
וועלכעם דיעזען געגענבעזוך ניכט אין ראָם, דער
געגענווערטיגען, זאָנדערן אין טורין, דער איינס-
טיגען רעזידענץ איטאליענס, אבשטאטטעט. קאיזער
פראנץ יאָזעף וויל נעמליך דאס געפיהל דעם פאפס-
טעס שאָנען, דער יא בעקאננטליך נאָך אימטער
בעהויפטעט, דאס ראָם זיינע רעכטמעסיגע
רעזידענץ זייא, וועלכע דער קאָניג איטאליענס
איהם נור גערויבט האטטע. — אום אלזאָ דען
פאפסט ניכט צו פערלעטצען, ווירד דער געגענבעזוך
וויא געזאגט, בלאָס אין טורין אונד ניכט אין ראָם
אבגעשטאטטעט.

*(איין „פאלל" דעס דייטשע קאיזערס.) אוים בערלין ווירד פאָם 18-טען
דיעזעס טעלעגראפירט: דער גרייזע קאיזער וויל-
העלם בעזוכטע געסטערן דאס געבייודע דער אקאַ-
דעמיע (געלעהרטענ-געזעללשאפט) אונד האטטע
דאס אונגליק, אויף דער אונטערסטען שטופע אויס-
צוגלייטען. ער בעשטיעג יעדאָך דען וואגען, אָהנע
דאס איינע פערלעטצונג בעמערקט וואָרדען ווערע.
שפעטער צייגטען זיך יעדאָך לייכטע קוועטשונגען
אם עללבאָגען אונד אן דעם קניע. דער גרייזע מאָנ-
ארך מוס אין פאָלגע דיעזעס פאללעס דאס צימטער
היטען. דאָך זינד בעדייטענדע פאָלגען ניכט צו בע-
פירכטען. זעהר שאָן איזט עס, דאס קאיזער וויל-
העלם פיר דיא וויססענשאפטען זיך זאָ זעהר אינ-
טערעססירט, דאס ער טראָטץ זיינעם האָהען אל-
טערס דאס אקאדעמיע-געבייודע היייפיג בעזוכט.

*(אונזער נייער געזאנדטער אין רוסלאנד.) בעקאננטליך וואר גראף
קאלנאָקי ביז צו זיינער ערנעננונג צום מיניסטער
דעם אייסערן אונזער געזאנדטער אין פעטערסבורג.
נון מוסטע יא דיא ערלעדיגטע שטעללע איינעם עס-
טערייך-אונגארישען געזאנדטען אם רוסישען האָ-

פאָלליעטאָן.

הערשער אונד פאָלק.

(17-טע פאָרטזעטצונג.)

צו דיעזער פריהען מאָרגען-שטונדע וואָרען נאָך וועניגע מענשען אין דען שטראַסען, וואס דען גראפען שטעפאן זעהר ערגערטע, דא דאָך זיין הויפט-צוועק וואר, דאס דיא פאָלקס-מאססע זיינע גראָסע בעוואפפנעטע מאכט זעהע אונד דאהער רעשפעקט בעקאָממע!

דער צוג קאם אויך פאָר דיא ווערקשטעטטע יענעס שמידעס פאָראיבער, דעססען וויר בערייטס ערוועהנטען. אונד אלס מאָנרעאל דיעזען שטארקען, ריסיגען מאנן ביי זיינער ארבייט ערבליקטע, דא זאגטע ער: „דאס וועדע איין מאנן פיר אונס, איך מאָכטע איהן וואָהל אנווערבען!" — דאנן ריעף ער לויט דעם שמידע צו: „האָרע, מאנן! דוא האסט איינע האנד, דיא צום שווערט-פיהרען נאָך בעססער טויגען ווירד, אלס צום האממער-שווינגען. לאסס דיינען האממער אונד אמבאָס אים שטיכע אונד נימם היער שווערט אונד לאנצע!" —

„הערר ריטטער! (זאגטע דער שמיעד) וויר ארמען לייטע ריהרען דיא האנד נור צום בראָד-זוכען אונד צור פערטהיידיגונג אונזערער היימאטה! אבער וויר וואָללען אויף ניעמאנדען איינען אנגריפף מאכען; וויר זינד מיט אונזערעם לעבען שאָן צופריעדען, ווענן איהר אונס נור לעבען לאססעט!"

„אָ! איהר זייד איין נארר!" זאגטע וואלטער אונד ריטט וויטער.

געגען מיטטאג זאה מאן מעהרערע איינצעלנע מענ-
נער-גרופפען אין ראָם אויף דען שטראסען ערשיינען, דיא
איינאנדער עטוואס צופליסטערטען, דאנן זיך אבער וויעדער
צערשטרייטען. — פלאָטצליך אבער האָרטע מאן דען שאלל
איינער טראָמפעטע, אונד אויף דיעזען שאלל לענטע דער
שמיעד יא זיינען האממער וועג, אום יעטצט צור וואפפע צו
גרייפען. אבער דער טראָמפעטער פערקינדעטע, דאס עס זיך
פאָרלייפיג נור אום איינע פערזאממלונג האנדלע.

צור בעשטיממטען שטונדע וואר נון דאס גאנצע
פאָלק אויף דעם מארקט-פלאטצע פערזאממעלט. היער פער-
לאז נון ריענצי דיא נייע פרייע קאָנשטיטוציאָן, וועלכע ראָם
נונמעהר ערלאנגען זאָלל.

דיעזע קאָנשטיטוציאָן וואר איינע דעראַרטיגע, וויא
וויר זיא הייטע אין אונגארן האבען. ראָם זאָללטע פאָן נון
אן דורך זיינע איינענען געוועהלטען דעפוטירטען רעגירט
ווערדען. יעדער אבזיכטליכע מאָרדשלאג וואורדע אָהנע
אנזעהען אונד ראנג דעם מאָרדערס מיט דעם טאָדע בע-
שטראפט. פערנער וואורדע אין דיעזער פערפאססונג בע-
שטיממט, דאס קיין איינציגער פאטריציער אונד פלעביער
איינענע בעפעסטיגונגען אונד איינענע סאָלדאטען אין ראָם
אָדער אין דער אומגעבונג האבען דירפע.

דיא פערקינדיגונג דיעזער נייען קאָנשטיטוציאָן ער-
רעגטע ביים פאָלקע לעבהאפטע בייפאללס-בעצייגונגען. נון
שטעללטע זיך יענער אָפט ערוועהנטע שמיעד אויף איינען
ערהאָהטען פלאטץ, אום איינע אנרעדע צו האלטען. דיא
האנדוועריקער אונטער דעם פאָלקע בעטראכטעטען איהן אלס
איהרען אנפיהרער. אין איינפאכען, שליכטען וואָרטען זאגטע
דער שמיעד פאָלגענדעס:

„צונפט-קאמעראדען! לאנדס-לייטע אונד בירגער!
דיעזע נייע קאָנשטיטוציאָן זאגט אייך צו - אונד איהר
האבט רעכט! אבער וואס ניטצען דיא גוטען געזעטצע, ווענן
וויר ניכט איינען מאנן האבען, דער זיא איבערוואכט אונד
פאָללציעהט! ווער קאנן איבער דיא אויסאיבונג איינעס גע-
זעטצעס זאָ גוט וואכען, אלס עבען דער מאנן, דער דיעזעס
געזעטץ געשאפפען האט! ווענן איהר מיך פראגט, וויא
מאן איין גוטעס שווערט שמידעט, אונד ווענן מיינע אנ-
ווייזונג היעצו אייך געפאללט, דאנן ווירדעט איהר דאָך
דיעזעס שווערט ניכט ביי איינעם אנדערן, זאָנדערן ביי
מיר שמידען לאססען; ריענצי האט דיעזעס גוטע געזעטץ
געשאפפען אונד ער מוס עס נון זעלבער איבערוואכען אונד
דורכפיהרען. ראָמער! איך שטעללע דען אנטראג, דאס
קאָלא ריענצי דורך דאס פאָלק בעאויפטראגט ווערדע, זעל-
בער אלס קאָניג אָדער קאָנזול דיא נייע קאָנשטיטוציאָן
דורכצופיהרען; וועלכע מיטטעל ער היעצו אויך, וועהלען מאָ-
גע, וויר, דאס פאָלק, וואָללען איהן אונטערשטיטצען."

„לאנגע לעבע ריענצי אלס הערשער איבער דאס
ראָמישע פאָלק!" ריעף יעטצט דיא גאנצע פערזאממלונג.

זעבצעהנטעס קאפיטעל.

וועהרענד דיעזעס זיך אין ראָם ערייגנעטע, וואורדע
דעם גראפען שטעפאן קאָלאָננא אין קאָרנעטא דורך איינען
באָטען דיעזעס ערייגניס געמעלדעט. עס לאָסט זיך דענקען,
וויא זעהר דיא נאכריכט דען אלטען גראפען, וועלכער דען
ריענצי אלס שפאססמאכער נור פעראכטעטע, אין ערשטוינען
זעטצטע. שנעלל ליעס ער זיינע סאָלדאטען אין שלאכט-
רייהען אָרדנען, אום געגען דאס רעוואָלוציאָנערע ראָם צו
ציעהען. —